



Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 28. novembrī
(OR. en)

15182/22

AGRI 672
VETER 83

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	ES tiesību akti par dzīvnieku labturību – izvērtēšana (atbilstības pārbaude) – <i>prezidentvalsts un Komisijas sniegta informācija</i> – <i>viedokļu apmaiņa</i>

Pielikumā ir pievienots prezidentvalsts sagatavots informatīvs dokuments, kurā ietverti jautājumi ministriem viedokļu apmaiņai par minēto tematu Lauksaimniecības un zivsaimniecības padomes 2022. gada 11. un 12. decembra sanāksmē.

ES tiesību akti par dzīvnieku labturību – izvērtēšana (atbilstības pārbaude)

– Prezidentvalsts sagatavots informatīvs dokuments

Prezidentvalsts uzskata, ka dzīvnieku labturība ir ļoti svarīgs jautājums, tā atbalsta uzlabojumus visos līmeņos un atzinīgi vērtē Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (*EFSA*) zinātnisko atzinumu publicēšanu. Šie atzinumi ir skaidri formulēti, tajos ir apkopotas pašreizējās zinātniskās atziņas, un tie būs noderīgs pamats jaunu tiesību aktu izstrādei šajā jomā.

Padome pēdējos gados ir pieņēmusi vairākus secinājumu kopumus, jo īpaši par:

- dzīvnieku labturību – ilgtspējīgas dzīvnieku audzēšanas neatņemama sastāvdaļa (dok. 14975/19);
- stratēģiju "No lauka līdz galdam" (dok. 12099/20);
- dzīvnieku labturības marķēšanu (dok. 13692/20);
- dzīvnieku labturību tālos jūras pārvadājumos uz trešām valstīm (dok. 10235/21).

Šajos secinājumos Padome ir uzsvērusi dzīvnieku labturības nozīmību un cita starpā aicinājusi Komisiju pēc iespējas drīz pārskatīt spēkā esošos tiesību aktus par dzīvnieku labturību, galveno uzmanību pievēršot jomām, kurās konkrētu ES tiesību aktu vēl nav.

Reaģējot uz to, Komisija ir apņēmusies līdz 2023. gada beigām pārskatīt ES tiesību aktus par dzīvnieku labturību. Šis pārskatīšanas mērķis ir panākt augstāku līmeni dzīvnieku labturībā, saskaņot spēkā esošos noteikumus ar jaunākajām zinātniskajām atziņām, paplašināt to darbības jomu un atvieglot to izpildi, kā arī veidot ilgtspējīgāku pārtikas sistēmu. Komisija 2022. gada 4. oktobrī pabeidza šādu tiesību aktu izvērtēšanu (atbilstības pārbaudi):

- Padomes Direktīva 98/58/EK (1998. gada 20. jūlijs) par lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzību;
- Padomes Direktīva 1999/74/EK (1999. gada 19. jūlijs), ar ko paredz minimālos standartus dējējvistu aizsardzībai;
- Padomes Direktīva 2008/119/EK (2008. gada 18. decembris), ar ko nosaka obligātos standartus teļu aizsardzībai;
- Padomes Direktīva 2008/120/EK (2008. gada 18. decembris), ar kuru nosaka minimālos standartus cūku aizsardzībai;

- Padomes Direktīva 2007/43/EK (2007. gada 28. jūnijs), ar ko nosaka obligātos noteikumus gaļas ražošanai audzētu cāļu aizsardzībai;
- Padomes Regula (EK) Nr. 1/2005 (2004. gada 22. decembris) par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas un saistīto darbību laikā un grozījumu izdarīšanu Direktīvās 64/432/EEK un 93/119/EK un Regulā (EK) Nr. 1255/976;
- Padomes Regula (EK) Nr. 1099/2009 (2009. gada 24. septembris) par dzīvnieku aizsardzību nonāvēšanas laikā.

Šīs izvērtēšanas mērķis bija novērtēt, vai spēkā esošie noteikumi joprojām atbilst paredzētajam mērķim, un jo īpaši, cik lielā mērā tie ir atbilstīgi, efektīvi, lietderīgi, saskaņoti un sniedz labumu ES.

Svarīgākie konstatējumi

ES tiesību akti par dzīvnieku labturību salīdzinājumā ar laikposmu pirms to pieņemšanas ir uzlabojuši daudzu dzīvnieku labturību Eiropā, galvenokārt tādās attiecīgās konkrētās kategorijās kā, piemēram, cūkas, teļi, dējējvistas un broileri. Ir ievērojami uzlabota arī dzīvnieku aizsardzība pārvadāšanas un kaušanas laikā.

Tomēr kopumā Eiropas Savienībā joprojām nav sasniegts optimāls dzīvnieku labturības līmenis. Tas jo īpaši attiecas uz dzīvniekiem, par kuriem pašlaik nav konkrētu tiesību aktu, piemēram, piena govīm un saimniecībā audzētām zivīm. Pat ja konkrēti tiesību akti ir, tie joprojām ļauj turēt dējējvistas, sivēnmātes un teļus norobežotās novietņu sistēmās, kas būtiski ierobežo to pārvietošanos un pasliktina to labturību. Pašreizējie tiesību akti neattiecas arī uz kaķu un suņu turēšanu.

ES tiesību akti par dzīvnieku labturību zināmā mērā ir palīdzējuši nodrošināt vienlīdzīgus nosacījumus uzņēmējiem un to saimnieciskajai darbībai. Tomēr piemērošanas un izpildes atšķirības joprojām rada šķēršļus tirdzniecībai un salīdzināma dzīvnieku labturības līmeņa sasniegšanai visā ES. Tas daļēji ir saistīts ar to, ka daži noteikumi nav pietiekami skaidri.

ES tiesību akti par dzīvnieku labturību, kuri nav grozīti vairāk nekā 10 gadus, ir atpalikuši no valsts tiesību aktu attīstības dalībvalstīs. Turklāt ievērojamas atšķirības direktīvu īstenošanas vērīenīgumā ir sekmējušas to, ka dzīvnieku labturības līmenis saimniecībās katrā dalībvalstī ir atšķirīgs, savukārt regulas par dzīvnieku pārvadāšanu un kaušanu nodrošina lielāku saskaņotību.

Pašreizējo tiesību aktu izpilde neatbilst tam, ko iedzīvotāji mūsdienās sagaida. Noteikumu ievērošana joprojām ir ļoti sarežģīts jautājums tādās jomās kā dzīvnieku pārvadāšana, jo īpaši lielos attālumos, jaunu vai grūsnu dzīvnieku pārvadāšana un lauksaimniecības dzīvnieku eksports, lai gan progress kaut kādā mērā ir panākts. Lielas problēmas noteikumu ievērošanas ziņā rada arī dažas cūku apdullināšanas metodes un astu amputēšanas prakse. Trūkst uzticamu rādītāju, lai uzraudzītu un veicinātu uzlabojumus dzīvnieku labturības jomā.

ES tiesību akti par dzīvnieku labturību ir devuši daudz labuma dzīvniekiem un sabiedrībai, piemēram, ir paaugstinājusies dzīvnieku produktivitāte, samazinājusies antibiotiku lietošana un uzlabojusies sabiedrības veselība. Lai gan dzīvnieku labturības prasības pārtikas aprītē iesaistītajiem uzņēmējiem un publiskajām iestādēm rada arī papildu izmaksas, pieejamie pierādījumi, kaut arī ierobežoti, liecina, ka ieguvumi atsver izmaksas.

Tomēr daudzi uzņēmēji uzskata, ka izmaksas, kas saistītas ar dzīvnieku labturības prasībām, ir pārāk augstas un tirgus atdeve no pārtikas, kas ražota saskaņā ar augstākiem dzīvnieku labturības standartiem, ir nepietiekama. Ņemot vērā sabiedrības atšķirīgās gaidas, ētiskos apsvērumus un tirgus pieprasījumus, situācija dažādās dalībvalstīs un dažādās nozarēs ir atšķirīga. Labāku atdevi no investīcijām dzīvnieku labturībā var panākt, sniedzot patērētājiem labāku un visaptverošāku informāciju, lai viņi varētu pieņemt informācijā balstītus lēmumus saskaņā ar saviem apsvērumiem par dzīvnieku labturību.

Dažādie komponenti ES tiesību aktos par dzīvnieku labturību papildina un atbalsta citas ES politikas jomas un ir saskaņīgi un saderīgi ar tām. Lai īstenotu stratēģijas "No lauka līdz galdam" mērķus un apmierinātu vajadzību pēc ilgtspējīgas ES pārtikas sistēmas, var būt nepieciešams kopējās lauksaimniecības politikas un ES tirdzniecības politikas atbalsts. Ir izskanējuši aicinājumi panākt lielāku saskaņotību starp ES iekšējo tiesisko regulējumu un tās pieeju dzīvnieku izcelsmes produktu importam no trešām valstīm.

Dažas ieinteresētās personas uzskata, ka labāki dzīvnieku labturības standarti ir pretrunā vidiskajiem mērķiem. Tā pamatā ir pieņēmums, ka dzīvnieku izcelsmes produktu patēriņš paliks nemainīgs. Tomēr pāreja uz ilgtspējīgākām pārtikas sistēmām netiks panākta, ja nemainīsies pārtikas patēriņš.

Lai aizsargātu dzīvnieku labturību un radītu godīgāku konkurenci lauksaimniekiem un citiem pārtikas aprītē iesaistītajiem uzņēmējiem dalībvalstīs, ES līmenī būtu jāpieņem saskaņota pieeja.

Darbības valsts līmenī vien radītu situāciju, kurā katrai valstij ir savi atšķirīgi tiesību akti. Tādējādi rastos turpmāki konkurences izkropļojumi un nevienlīdzīgs dzīvnieku labturības līmenis.

Nobeigums

Pašreizējie ES tiesību akti par dzīvnieku labturību pilnībā neatbilst pašreizējām un turpmākām vajadzībām. Ar tiem tika attiecīgi reaģēts uz vajadzībām un problēmām dzīvnieku labturības jomā, pamatojoties uz labākajiem zinātniskajiem datiem, kas bija pieejami šo tiesību aktu pieņemšanas laikā. Spēkā esošie noteikumi ir jāgroza, lai labāk ņemtu vērā sabiedrības gaidas, kas kļūst arvien lielākas, ētiskos apsvērumus, zinātnes un tehnoloģiju attīstību un turpmākos izaicinājumus attiecībā uz ilgtspēju.

Ņemot vērā pašreizējo situāciju Eiropā, izmaiņas dzīvnieku labturības jomā ir jāievieš pakāpeniski un saprātīgi, lai neapdraudētu lauksaimnieku ekonomisko dzīvotspēju un neapdraudētu pārtikas ražošanas ilgtspēju ES.

Lai strukturētu diskusijas Lauksaimniecības un zivsaimniecības padomes decembra sanāksmē, prezidentvalsts ierosina koncentrēties uz dzīvnieku labturības tiesību aktu plānoto pārskatīšanu. Prezidentvalsts arī pauž gandarījumu par Komisijas sniegto jaunāko informāciju par galvenajām pārskatīšanas jomām.

Prezidentvalsts ierosina šādus divus jautājumus:

- 1) Kāds ir dalībvalstu viedoklis par dzīvnieku labturības tiesību aktu plānoto pārskatīšanu saistībā ar pašreizējo ekonomisko situāciju Eiropā?
- 2) Kādas ir jūsu galvenās prioritātes attiecībā uz dzīvnieku labturības tiesību aktu pārskatīšanu?